

SPORMETRE

The Journal of Physical Education and Sport Sciences
Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi

DOI: 10.33689/spormetre.712080

Geliş Tarihi (Received): 31.03.2020

Kabul Tarihi (Accepted): 08.12.2020

Online Yayın Tarihi (Published): 30.12.2020

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNDE SPORTMENLİK DAVRANIŞLARININ YORDAYICISI OLARAK BAŞARI ALGISI*

Hasan Buğra EKİNCİ¹ , Yakup KOÇ^{2***}

¹Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Erzincan

²Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Erzincan

Öz: Bu araştırmanın ana amacı; ortaokul öğrencilerinin başarı algılarının, öğrencilerin sportmenlik davranışlarını ne ölçüde yordadığını ortaya koymaktır. Araştırma grubunu Erzincan il merkezindeki ortaokullara devam eden ve rastgele seçilen toplam 845 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada “Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışı Ölçeği (BEDSDÖ)” ile “Başarı Algısı Envanteri- Çocuk Versiyonu (BAE-ÇV)” kullanılmıştır. Parametrik özellikler gösterdiği anlaşılan verilerin analizinde tanımlayıcı istatistiksel teknikler ile bağımsız örneklem t, tek yönlü ANOVA ve Tukey HSD testleri uygulanmıştır. Ayrıca başarı algılarının sportmenlik davranışlarını ne şekilde yordadığını ortaya koymak için basit doğrusal regresyon analizi uygulanmıştır. Elde edilen bulgulara göre; öğrencilerin sportmenlik davranışları ve başarı algıları cinsiyetlerine (kız öğrenciler lehine), sınıf düzeylerine (5. ve 6. sınıflar lehine), okul başarı düzeyine (okul başarısı yüksek olanların lehine), spor türlerine (bedensel temas olmayan spor branşları ile ilgilenenler lehine) ve okul türüne (devlet okulu lehine) göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Ortaokul öğrencilerinin görev yönelimleri öğrencilerin pozitif davranışlar sergileme faktörünün %5’ini ve toplam sportmenlik davranışlarının %2’sini anlamlı olarak pozitif yordadığı anlaşılmıştır. Ayrıca öğrencilerin ego yönelimlerinin de negatif davranışlardan kaçınma faktörünün %2’sini anlamlı olarak negatif yordadığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Başarı Algısı, beden eğitimi ve spor dersi, ego yönelim, görev yönelim, sportmenlik davranışı

PERCEPTION OF SUCCESS AS A PREDICTOR OF SPORTSMANSHIP BEHAVIORS AMONG MIDDLE SCHOOL STUDENTS

Abstract: The main aim of this study; to reveal to what extent the perceptions of middle school students’ success predict students’ sportsmanship behaviours. A total of 845 randomly selected research samples were collected from the state and private schools in the Erzincan province centre. “Sportspersonship Behavior Scale in Physical Education Course” and “The Children’s Version of the Perception of Success Questionnaire for Turkish athletes” were used to collect data. In the analysis of the data that were found to show parametric properties; descriptive statistical techniques, Independent Sample T test for binary group comparisons, and TUKEY test with One-Way Anova for multiple group comparisons were used. In order to determine whether there is a relationship between sportiness levels and achievement perceptions in the students, simple linear regression analysis was applied to find out how the Bivariate - Pearson Correlation test and the perceptions of success predict sportsmanship behaviours. According to findings, sportsmanship behavior and perception of achievement differ significantly according to gender of students (in favour of girls), grade (in favour of 5th and 6th grades), school achievement level (in favour of high school achievement level), sport types (in favour of those interested in sports without physical contact) and school types (in favour of public school). It was understood that middle school students’ task orientations predict 5% of students’ positive behaviours and 2% of their total sportsmanship behaviours. In addition, it was determined that student’s ego orientation predicted 2% of the negative behavior avoidance factor. It was understood that the level of task orientation of middle school students predicts positive 5% of positive sportsmanship behaviours and 2% of total sportsmanship behaviours. And ego orientations of the students also significantly predict negative 2% of the negative sportsmanship behaviours.

Key Words: Ego orientation, perception of success, physical education course, sportsmanship behaviour, task orientation

* Bu çalışma, Erzincan BY Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsünde 2018 yılında kabul edilen yüksek lisans tezinden hazırlanmış olup 17. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi’nde (14 Kasım 2019, Antalya) sözel bildiri olarak sunulmuştur.

GİRİŞ

İnsanın toplum içinde iyi ilişkiler kurabilmesi, sağlıklı ve doğru davranışlar sergilemesi düşünce gelişiminin yanında ruhsal ve bedensel gelişime de bağlıdır. Beden eğitimi ve spor dersi birbirinden farklı birçok öğrenme alanının yanı sıra öğrencilerin ahlaki ve sosyal gelişimine katkı sağlamasıyla bilinir ve bu alanda uzun bir geçmişe sahiptir (Dowling ve Kârhus, 2011).

Sportmenlik kavramı başlarda insan haysiyetine gösterilen saygının göstergesi olarak kendini göstermiş ve sporun her türünde ve her aşamasında dürüst olarak oyunu bir ahlaki prensip şeklinde kendini kabul ettirmiştir (Pehlivan, 2004). Sporda temel olarak bir etik unsur ve eğitim ilkesi olarak kabul gören sportmenlik; centilmenlik, hak, adalet, ötekilere saygı ve oyun kurallarına uyma gibi özellikleri içerisinde barındırırken kurallara uymama, yalan, hilebazlık gibi toplum nezdinde kabul edilmeyen davranışların da kabul edilmediği vurgulanmıştır (Yapan, 2007). Literatüre incelendiğinde sportmenliğin bazı kişilik özellikleri ve kavramlar ile ilişkili olduğu anlaşılmaktadır. Yapılan bazı çalışmalarda sportmenliğin empati (Sezen-Balçıkanlı ve Yıldırım, 2011), sabır (Koç, 2017a), saldırganlık (Koç ve Güllü, 2017), (Koç, 2017b), saygı (Koç ve Seçer 2018), şiddet eğilimi (Koç, 2017b) gibi özellikler ile ilişkileri ortaya konmuştur. Sportmenlik davranışının içeriği ne kadar somutlaştırılırsa sportmenliği yaygınlaştırmaya yönelik programlar da o kadar faydalı sağlayacaktır. Dolayısıyla sportmenlik bütün açılarıyla düşünülmeli ve kavramsal çalışmalar arttırılmalıdır.

Sportmenlik ile ilişkili bir başka kavram da başarı algısı olarak düşünülmektedir. İnsanlığın ortaya çıkmasıyla birlikte insan hep bir arayış içinde olmuştur ve başarıya, başarılı olma isteği bu arayış içinde en önemli hedef haline gelmiştir. Başarmak insanın bilinçaltı arzularını tatmin eden aynı zamanda somut kazanımlar sağlayan insanın bütün duygularıyla ilişkili önemli bir kavramdır. İçinde bulunduğumuz kültürde, insanların genellikle başarı ölçütüne göre değerlendirildikleri anlaşılmaktadır. Bu da zamanla kültürel bir baskı şekline gelmektedir. Bu baskının hissedilmesi ilkökul çağlarında başlamakta ve çocuklar başarılı yahut başarısız olarak tanımlanmaktadır (Baran, 1995). Bireyin özgüvenini, öz saygısını arttıran hislerin başında “başarı” gelmektedir. Duda (1989), Duda ve White (1992) yetenek kuramından etkilenip spor için hedeflere ulaşmada ve başarı güdülenmesinde iki temel stili ortaya koymuşlardır. Bunlar görev (task involvement) yaklaşımli hedefler ve ego yaklaşımli hedefler (ego involvement) olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Görev yönelimli olma, beceride ustalaşmayı, yeterliliği hedeflemektedir. Görev yönelimli birey, müsabakaları yeteneğini ortaya koymak ve onu geliştirmek için fırsat görür. Rakip ne kadar iyiyse, gelişme o kadar fazladır. Görev yönelimli özellikler gösteren bireyler, bilgi gelişimine ve beceriye değer verir ve bu sayede başarı memnuniyeti sağlar (Yılmaz, 2002). Ego yönelimlilik başkalarına kıyasla üstün olmayı, “en iyi olmayı” önemsemektir. Ego yönelimindeki süreç, sosyal karşılaştırmaya dayanmaktadır. Bilindiği üzere sosyal karşılaştırma; eşit, aşağı ve yukarı düzeyde olarak 3 şekildedir (Suls ve Wills, 1991). Bu karşılaştırmalara bakıldığında aşağı düzeyde kişi, kendinden daha az becerikli, daha az şanslı biriyle kendisini kıyaslayarak iyi olduğunu hisseder. Bireyi böyle bir karşılaştırmaya iten nedenler benlik saygısını korumadır. “o, iyi olmasına rağmen benden kötü oynadı” “Benden daha kötüler var”, gibi çıkarımlar, temelde bir savunma olarak benliği olumlamaya, onu kötü durumdan çıkarmaya yöneliktir. Fakat burada karşılaştırılan birey ve o bireyin yaşam koşullarıyla benzerliği, olumlu olan durumu olumsuz bir yere taşıyabilir (Duda, 1989). Diğer bir ifadeyle “benimde sonum onunla aynı” çıkarımı, kişiyi çaresizliğe, kaygıya ve boş vermişliğe sürükleyebilir. İsterse ilk önce elde edilen egoya yönelik olumluluk, isterse yaşam şartlarıyla olan benzerliği sebebiyle yaşanan çaresizlikle birlikte gelen endişe sonuçları beceride mükemmelleşme, performans geliştirme ve takımında uyumlu olma gibi sürece yönelik

sportif kazanımlarla tamamen zıttır. Dolayısıyla bir oyunluk başarı duygusunu sağlasa da aşağı yönlü sosyal karşılaştırma en başarılı ve daha iyi olma sonucunu içermez. Dahası karşılaştırma ölçütü olan kişi ile yaşam benzerliği, en hafifinden işlevsizlik, etkin olmama gibi sportif beceri ve çabayla uyuşmayan olumsuz psikolojik sonuçları doğurabilir. Ayrıca hedef süreç değil de bir kişi olduğundan, karşılaştırma sonucunda egoya yönelik üstünlük duyguları kazanmış olsa bile bireyin kendisine gelişim hedefi koyamaması sorunu olacaktır (Toros, 2011).

Literatür incelendiğinde öğrencilerin sportmenlik davranışları ile başarı algıları arasındaki ilişkinin araştırılmadığı görülmüştür. Bu araştırmanın ana amacı; ortaokul öğrencilerinin başarı algılarının, öğrencilerin sportmenlik davranışlarını ne şekilde yordadığını ortaya koymaktır.

YÖNTEM

Araştırma Etiği: Bu araştırma, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi “İnsan Araştırmaları Etik Kurulu’ndan” (Karar numarası: 2017.04. 02-06) etik kurul onayı alınarak yürütülmüştür.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nicel araştırma modellerinden ilişkisel tarama yöntemiyle yürütülmüştür. Bu yöntemde iki ve daha fazla değişken arasında beliren farklılaşma ve/veya düzeyini saptamayı amaçlayan araştırma modelidir (Karasar, 2003).

Araştırma Grubu

Araştırma grubu 2016-17 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Erzincan il merkezindeki devlet ve özel ortaokullarına devam eden ve rastgele seçilen 861 öğrenci ile oluşturulmuştur. Çalışmaya öğrencilerden kişisel bilgi formu ve ölçekleri eksiksiz tamamlayan 845 öğrenci katılmıştır. Bu öğrenciler 673’ü devlet okulu, 172’si özel okulda öğrenim gören (5. Sınıf 221, 6.sınıf 204, 7. sınıf 214 ve 8.sınıf 206) 416’sı kız ve 429’u erkeklerden oluşmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmaya katılan öğrencilerin kişisel bilgilerinin öğrenilmesine yönelik bilgi formu kullanılmıştır. Formda öğrencilere bağımsız değişken olarak sınıfları, cinsiyetleri, okullarının türü, okul başarı düzeyleri sorulmuştur.

Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışı Ölçeği (BEDSDÖ): BEDSDÖ Koç (2013) tarafından geliştirilmiş ve (Ek-2) araştırmacı ve eğitimcilerin kullanabilecekleri ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersi sportmenlik davranışlarını ölçebilecek geçerli ve güvenilir bir ölçektir. 5’li Likert tipinde 22 maddelik ölçeğin 11’er maddeli iki faktörlü yapısı vardır. Faktörler “Uygun Davranışlar Sergileme” (UDS) ve “Uygunsuz Davranışlardan Kaçınma” (UDK) şeklinde isimlendirilmiştir. Koç ve Güllü (2017) çalışmalarında faktörlerin adlarını daha iyi anlaşılması ve yorumlanması amacıyla değiştirmiştir. Orijinal ölçekteki “Uygun Davranışlar Sergileme” (UDS) faktörü aynı anlamı taşıyan “pozitif davranışları sergileme” (PDS) ve “Uygunsuz Davranışlardan Kaçınma” (UDK) faktörü de aynı anlamı taşıyan “Negatif Davranışlardan Kaçınma” (NDK) olarak değiştirilmiştir. PDS Faktörüne “Beden eğitimi dersinde heyecanlanıp oyun kuralına uymadığımda rakibimden özür dilerim” ve NDK Faktörüne “Beden eğitimi dersinde yendiğim zaman karşı takım oyuncusuyla dalga geçerim” maddeleri örnek olarak verilebilir. Dereceleme biçimi maddelerde yer alan davranışların sergilenme sıklığını ölçmek amacıyla “(5) Her Zaman, (4) Çok Sık, (3) Ara Sıra, (2) Nadiren ve (1) Hiçbir Zaman” olarak belirtilmiştir. NDK faktörü puanları ters puanlanmıştır. Ölçeğin tümünden ortaya çıkan puan “Toplam Sportmenlik (TS)” olarak değerlendirilmiştir. Ölçekten alınan puanlar arttıkça öğrencilerin sportmenlik düzeylerinin daha iyi olduğu

anlaşılmaktadır. Ölçeğin geliştirildiği çalışmada ölçeğin tamamının iç tutarlılık güvenirliği (Cronbach Alpha) 0.85 olarak bulunmuştur (Koç, 2013).

Ölçeğin bu çalışma grubu için yapılan Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) sonucunda faktör yapısının uyum indeksleri açısından ($\chi^2/df=3.31$, RMSEA=0.052, GFI=0.93, NNFI=0.97 ve CFI=0.97) iyi ve kabul edilebilir olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca bu çalışma için ölçeğin Cronbach Alpha değeri ise tüm ölçek için 0.88, PDS Faktörü için 0.84 ve NDK Faktörü için de 0,86 olarak hesaplanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre çalışmada kullanılan Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışı Ölçeğinin geçerli ve güvenilir bir araç olduğu anlaşılmıştır.

Başarı Algısı Envanteri Çocuk Versiyonu (BAE-Ç): Orijinali Roberts ve arkadaşları (1998) tarafından geliştirilen ölçekte 6'sı görev yönelimi faktörü (GY), 6'sı ego yönelimi faktörü (EY) olmak üzere 12 madde bulunmaktadır. Geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılan ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı görev yönelimi alt ölçeği için 0.87, ego yönelimi alt ölçeği için ise 0,84 olarak bulunmuştur. Ölçek, Kazak Çetinkalp (2009) tarafından Türk sporcuları için Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçeğin GY faktörüne "Oyun oynarken, gerçekten gelişme gösterdiğim zaman kendimi çok başarılı hissederim,"; EY faktörüne ise "Oyun oynarken, diğerlerinden daha iyi yaptığım/oyndığım zaman kendimi çok başarılı hissederim," maddeleri örnek olarak verilebilir. Bozkurt'un (2014) çalışmasında ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı GY faktörü için 0.81, EY faktörü için ise 0.84 olarak bulunmuştur.

Ölçeğin bu çalışma grubu için yapılan DFA sonucunda faktör yapısının uyum indeksleri açısından ($\chi^2/df=3.31$, RMSEA=0.052, GFI=0.97, NNFI=0.97 ve CFI=0.98) iyi ve kabul edilebilir olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca bu çalışmada ölçeğin Cronbach Alpha değeri ise EY için 0.81 ve GY için 0.73 olarak hesaplanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre çalışmada kullanılan bu ölçeğin geçerli ve güvenilir bir araç olduğu anlaşılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma grubundan elde edilen verilerin analizi LISREL 8.7 ve SPSS 22 istatistik programları ile elde edilmiştir. Öğrencilerin demografik özellikleri tablolandırılmıştır ve ölçeklerin tanımlayıcı istatistikleri ile geçerlik ve güvenirlik değerleri hesaplanmıştır. Ardından veri setinin dağılımı incelenmiş ve dağılımın normal ve homojen olduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle ikili grup karşılaştırmalarında bağımsız örneklem t testi, çoklu grup karşılaştırmalarında ise tek yönlü ANOVA testi ile birlikte Tukey HSD testi yapılmıştır. Öğrencilerin başarı algıları ile sportmenlik düzeyleri arasında ilişki olup olmadığını tespit etmek için Bivariate - Pearson Korelasyon testi uygulanmıştır. Ayrıca öğrencilerin başarı algılarının yine öğrencilerin sportmenlik davranışlarını ne şekilde yordadığını ortaya koymak için basit doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Sonuçlar 0.05 ve 0.01 anlamlılık düzeylerinde değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Tablo 1. BEDSÖ ve BAE-Ç puanlarının dağılımı

Faktör	N	Min	Maks.	Ort.	Ss	Çarpıklık	Basıklık
Ego Yönelimi	845	10	30	25.82	4.11	-1.082	.763
Görev Yönelimi	845	17	30	27.81	2.51	-1.212	1.097
Pozitif Davranış Sergileme	845	19	55	45.63	7.96	-.927	.385
Negatif Davranıştan Kaçınma	845	14	55	45.71	8.52	-1.263	1.137
Toplam Sportmenlik	845	34	110	91.34	14.05	-.966	.596

Tablo 1’de öğrencilerin ölçek puanlarının tanımlayıcı istatistiklerine yer verilmiştir. Tüm ölçek puanlarının basıklık ve çarpıklık değerleri -1,5, +1,5 aralığı içerisinde bulunmuştur. Tabaschnick ve Fidell (2013), basıklık ve çarpıklık değerlerinin, belirtilen değerler aralığında olması halinde, verinin normal dağılım sergilediğini belirtmektedir. Bununla birlikte her bir puan türüne ait normal dağılım grafikleri de incelenerek normal dağılımın sağlandığı kanaatine varılmış ve veriler için parametrik testler yapılmasının uygun olduğu anlaşılmıştır.

Tablo 2. Katılımcıların cinsiyetlerine göre BEDSÖ ve BAE-Ç puanlarının karşılaştırılması

Faktör	Grup	N	X	Ss	t	p
Pozitif Davranış Sergileme	Kız	416	46.62	7.44	3.56	0.00**
	Erkek	429	44.68	8.33		
Negatif Davranıştan Kaçınma	Kız	416	48.14	7.12	8.50	0.00**
	Erkek	429	43.35	9.09		
Toplam Sportmenlik	Kız	416	94.75	12.35	7.16	0.00**
	Erkek	429	88.04	14.80		
Ego Yönelimi	Kız	416	25.69	4.378	0.87	0.38
	Erkek	429	25.94	3.830		
Görev Yönelimi	Kız	416	27.90	2.451	1.04	0.30
	Erkek	429	27.72	2.563		

** p<0.01

Tablo 2’ de öğrencilerin cinsiyetlerine göre sportmenlik davranışları karşılaştırıldığında kızların pozitif davranış sergileme (t=3.56, p<0.01), negatif davranıştan kaçınma (t=8.50, p<0.01) ve toplam sportmenlik (t=7.16, p<0.01) değerlerinin erkeklerden anlamlı derecede yüksek olduğu, öğrencilerinin BAE-Ç’den aldıkları puanların cinsiyet değişkenine göre hem EY (t=0.87, p>0.05) hem de GY (t=1.04, p>0.05) puanlarının anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını göstermektedir.

Tablo 3. Katılımcıların sınıflarına göre BEDSÖ ve BAE-Ç puanlarının karşılaştırılması

Faktör	Sınıf	n	Ort.	Ss	F	p	Tukey HSD
Pozitif Davranış Sergileme	5	221	46.93	7.58	6.77	0.00**	5 > 8
	6	204	46.36	8.04			6 > 8
	7	214	45.46	7.97			
	8	206	43.70	7.93			
Negatif Davranıştan Kaçınma	5	221	46.23	8.62	9.04	0.00**	5 > 8
	6	204	47.79	7.44			6 > 7
	7	214	45.22	8.67			6 > 8
	8	206	43.60	8.76			
Toplam Sportmenlik	5	221	93.16	13.66	10.13	0.00**	5 > 8
	6	204	94.16	13.50			6 > 7
	7	214	90.67	14.17			6 > 8
	8	206	87.30	13.95			
Ego Yönelimi	5	221	25.92	4.36	0.46	0.71	
	6	204	25.85	3.91			
	7	214	25.54	4.04			
	8	206	25.97	4.11			
Görev Yönelimi	5	221	27.90	2.46	0.29	0.84	
	6	204	27.68	2.56			
	7	214	27.81	2.48			
	8	206	27.85	2.54			

** p<0.01

Tablo 3’de ortaokul öğrencilerinin sınıflarına göre sportmenlik davranışları ve başarı algısı puanları karşılaştırılmıştır. Yapılan analizler sonucunda 5. ve 6. sınıfların pozitif davranış sergileme (F= 6.77 p<0.01), negatif davranıştan kaçınma (F=9.04, p<0.01) ve TS [F(3-841) =

10.13, $p < 0.01$] değerlerinin 8. sınıflardan ayrıca 6. sınıfların negatif davranıştan kaçınma ve toplam sportmenlik değerlerinin 7. sınıflardan anlamlı derecede yüksek olduğu görülmektedir. Diğer taraftan öğrencilerin BAE-Ç'den aldıkları puanların sınıf değişkenine göre, hem Ego yönelimi ($F=0.46$, $p > 0.05$) hem de Görev yönelimi ($F=0.29$, $p > 0.05$) puanlarının anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını görülmüştür.

Tablo 4. Katılımcıların okul başarı düzeyine göre BEDSÖ ve BAE-Ç puanlarının karşılaştırılması

Faktör	Grup	n	Ort.	Ss	F	p	Tukey HSD
Pozitif Davranış Sergileme	Zayıf	37	44.49	8.84	0.46	0.63	-
	Orta	100	45.44	7.62			
	İyi	708	45.72	7.96			
Negatif Davranıştan Kaçınma	Zayıf (a)	37	43.24	10.19	4.10	0.02*	c > a c > b
	Orta (b)	100	44.06	9.10			
	İyi (c)	708	46.07	8.30			
Toplam Sportmenlik	Zayıf	37	87.73	16.98	2.46	0.09	-
	Orta	100	89.50	14.07			
	İyi	708	91.79	13.85			
Ego Yönelimi	Zayıf	37	24.76	3.157	1.60	0.20	-
	Orta	100	25.57	4.149			
	İyi	708	25.91	4.142			
Görev Yönelimi	Zayıf (a)	37	26.68	2.897	7.76	0.00**	c < a c < b
	Orta (b)	100	27.23	2.356			
	İyi (c)	708	27.95	2.484			

** $p < 0.01$

Tablo 4'e göre ortaokul öğrencilerinin okul başarı düzeylerine göre sportmenlik davranışları karşılaştırılmış ve BAE-Ç'den aldıkları puanların okul başarı düzeylerine göre ANOVA sonuçları sunulmuştur. Sportmenlik davranışlarına göre yapılan analiz sonucunda okul başarısı yüksek olanların negatif davranıştan kaçınma değerlerinin ($F=4.10$, $p < 0.05$) zayıf ve orta olanlara göre anlamlı derecede yüksek olduğu, pozitif davranış sergileme ve toplam sportmenlik değerlerinde ise gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Öğrencilerin BAE-Ç'den aldıkları puanların okul başarı düzeylerine göre yapılan analizler sonucunda, ego yönelimi puanlarında ($F=1.60$, $p > 0.05$) gruplar arasında anlamlı bir farklılık göstermezken görev yönelimi ($F=7.76$, $p < 0.01$) puanlarının anlamlı bir şekilde farklılaştığını göstermektedir. Bu bulguya göre okul başarı düzeyleri yüksek olanların zayıf ve orta olanlara göre BAE-Ç puanlarını anlamlı derecede daha yüksek olduğu anlaşılmıştır. Hangi düzeyler arasında farkın oluştuğunu anlamaya yönelik yapılan Tukey HSD testi sonuçlarına bakıldığında okul başarı düzeyleri iyi olanların (Ort: 27.95) orta (Ort: 27.23) ve zayıf (Ort: 26.68) olanlara göre görev yönelimleri anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu anlaşılmıştır.

Tablo 5. Katılımcıların spor türüne göre BEDSÖ ve BAE-Ç puanlarının karşılaştırılması

Faktör	Grup	n	Ort.	Ss	t	p
Pozitif Davranış Sergileme	1	471	45.04	8.24	2.44	0.02*
	2	374	46.38	7.52		
Negatif Davranıştan Kaçınma	1	471	44.00	9.00	6.71	0.00**
	2	374	47.86	7.33		
Toplam Sportmenlik	1	471	89.04	14.73	5.43	0.00**
	2	374	94.24	12.58		
Ego Yönelimi	1	471	25.90	3.88	0.64	0.53
	2	374	25.72	4.38		
Görev Yönelimi	1	471	27.83	2.51	0.25	0.80
	2	374	27.79	2.51		

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, 1= Bedensel temas olan spor branşları, 2= Bedensel temas olmayan spor branşları

Tablo 5’de ortaokul öğrencilerinin ilgilenilen spor türüne göre sportmenlik davranışları karşılaştırılmış ve BAE-Ç’den aldıkları puanların spor türüne göre t-testi sonuçları sunulmuştur. Yapılan analiz sonucunda bedensel temas olmayan sporları yapan öğrencilerin pozitif davranış sergileme ($t=2.44$, $p<0.05$) negatif davranıştan kaçınma ($t=6.71$, $p<0.01$) ve toplam sportmenlik değerlerinin ($t=5.43$, $p<0.01$) bedensel temas olan sporları yapan öğrencilerden anlamlı derecede yüksek olduğu görülmektedir. Öğrencilerinin BAE-Ç’den aldıkları puanların ilgilenilen spor türüne göre hem Ego yönelimi ($t=.64$, $p>.05$) hem de GY ($t= 0.25$, $p>.05$) puanlarının anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını görülmektedir.

Tablo 6. Katılımcıların okul türlerine göre BEDSÖ ve BAE-Ç puanlarının karşılaştırılması

Faktör	Okul Türü	N	Ort.	Ss	t	p
Pozitif Davranış Sergileme	Devlet	673	46.22	7.90	4.32	0.00**
	Özel	172	43.32	7.76		
Negatif Davranıştan Kaçınma	Devlet	673	46.08	8.59	2.52	0.01*
	Özel	172	44.26	8.10		
Toplam Sportmenlik	Devlet	673	92.31	14.12	3.98	0.00**
	Özel	172	87.58	13.15		
Ego Yönelimi	Devlet	673	25.86	4.13	0.60	0.55
	Özel	172	25.65	4.01		
Görev Yönelimi	Devlet	673	27.87	2.46	1.32	0.19
	Özel	172	27.59	2.68		

* $p<0.05$, ** $p<0.01$

Tablo 6’da ortaokul öğrencilerinin okul türlerine göre sportmenlik davranışları karşılaştırılmış ve BAE-Ç’den aldıkları puanların okul türüne göre t-testi sonuçları sunulmuştur. Yapılan analiz sonucunda devlet okulunda okuyan öğrencilerin pozitif davranış sergileme ($t=4.32$, $p<0.01$), negatif davranıştan kaçınma ($t=2.52$, $p<0.05$) ve toplam sportmenlik ($t= 3.98$, $p<0.01$) değerlerinin özel okulda okuyan öğrencilerden anlamlı derecede yüksek olduğu görülmektedir. Öğrencilerin BAE-Ç’den aldıkları puanların okul türü değişkenine göre hem EY ($t=0.60$, $p>0.05$) hem de GY ($t=1.32$, $p>0.05$) puanlarının anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını göstermektedir.

Tablo 7. Ortaokul öğrencilerinin başarı algıları ve sportmenlik ilişkisi

		1	2	3	4	5
1. Pozitif Davranış Sergime	r	1	.573**	.872**	.021	.222**
	p		.000	.000	.547	.000
2. Negatif Davranıştan Kaçınma	r		1	.900**	-.141**	.041
	p			.000	.000	.235
3. Toplam Sportmenlik	r			1	-.073	.142**
	p				.034	.000
4. Ego Yönelim	r				1	.476**
	p					.000
5. Görev Yönelimi	r					1
	p					

** $p<0.01$

Tablo 7’de pozitif davranış sergileme ile GY arasında anlamlı pozitif yönlü zayıf bir ilişki ($r= 0.25$, $p<0.01$), negatif davranıştan kaçınma faktörü ile EY arasında anlamlı negatif yönlü zayıf bir ilişki ($r= -0.141$, $p<0.01$) ve toplam sportmenlik ile GY arasında anlamlı pozitif yönlü zayıf bir ilişki olduğu ($r= 0.166$, $p<0.01$) görülmektedir.

Tablo 8. BEDSDÖ ve BAE-Ç puanları arasındaki basit doğrusal regresyon analizi sonuçları

Pozitif Davranışlar Sergileme	B	SE(B)	β	t	p	R ²
Ego Yönelimi	.003	.006	.021	.602	.547	.000
Görev Yönelimi	.061	.009	.222	6.601	.000**	0.049
Negatif Davranışlardan Kaçınma	B	SE(B)	β	t	p	R ²
Ego Yönelimi	-.027	.006	-.141	-4.129	.000**	.020
Görev Yönelimi	.013	.011	.041	1.189	.235	.002
Toplam Sportmenlik	B	SE(B)	β	t	p	R ²
Ego Yönelimi	-.012	.005	-.073	-2.124	.034*	.005
Görev Yönelimi	.037	.009	.142	4.168	.000**	.020

*(p<0.05), **(p<0.01)

Tablo 8’de öğrencilerin sportmenlik davranışlarında başarı algısının hangi seviyede yordayıcı olduğunu belirlemek için basit doğrusal regresyon analiz yapılmıştır. Analiz sonucunda öğrencilerin görev yönelimi düzeylerinin, pozitif davranışlar sergileme davranışlarının ($r^2=.049$, $p<0.01$) ve toplam sportmenlik davranışlarının ($r^2=.020$, $p<0.01$) pozitif yordayıcısı olduğu anlaşılmıştır. Aynı şekilde öğrencilerin ego yönelimlerinin de negatif davranışlardan kaçınma davranışlarının ($r^2=.020$, $p<0.01$) negatif yordayıcısı olduğu anlaşılmıştır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Ortaokul öğrencilerinin sportmenlik davranışlarında başarı algısının yordayıcı olup olmadığının belirlenmesine yönelik yapılan araştırma sonucunda elde edilen bulgular incelenerek aşağıda tartışılmıştır.

Araştırmaya katılan ortaokul öğrencilerinin cinsiyetlerine göre sportmenlik davranışları karşılaştırıldığında, kız öğrencilerin pozitif davranış sergileme, negatif davranıştan kaçınma ve toplam sportmenlik değerlerinin erkek öğrencilerden anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüştür. Yapılan bazı çalışmalar incelendiğinde kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha yüksek sportmenlik davranışlarına sahip oldukları anlaşılmaktadır (Gümüş ve ark., 2016; Koç ve Tamer, 2016; Koç ve Karabudak, 2017; Proios, 2011; Tsai ve Fung, 2005). Koç ve Seçer (2018), kadınlarda sportmenlik davranışlarının daha yüksek olmasında kadınlara yönelik toplumsal beklentilerin etkisi olduğunu düşünmektedir. Ayrıca öğrencilerinin BAE-Ç’den aldıkları puanların cinsiyet değişkenine göre hem ego yönelimi hem de görev yönelimi puanlarının anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı anlaşılmıştır. Li, ve arkadaşları (1995) çalışmalarında katılımcıların ego yönelim düzeylerinde (erkekler lehine) anlamlı olarak bir fark tespit ederken, görev yöneliminde anlamlı bir fark belirtmemişlerdir. Bortoli ve arkadaşları (2010) genç sporcular üzerinde yaptıkları çalışmalarında da erkeklerin kızlara göre daha ego yönelimli olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Öğrencilerin sınıflarına göre sportmenlik davranışları karşılaştırıldığında, 5. ve 6. sınıfların pozitif davranış sergileme, negatif davranıştan kaçınma ve toplam sportmenlik değerlerinin 7. ve 8. sınıflardan anlamlı derecede yüksek olduğu saptanmıştır. Nitekim Koç (2013) tarafından ölçeğin geliştirildiği çalışmada ortaokul öğrencileri için sınıf seviyesi yükseldikçe sportmenlik seviyesinin düştüğü görülmüştür. Başka çalışmalardan elde edilen sonuçlara bakıldığında da yaş/sınıf seviyesi arttıkça sportmenlik davranışlarında düşme meydana gelmektedir (Esentürk, İlhan ve Çelik 2015; Hacıcaferoğlu ve ark., 2015; Koç, 2013; Koç ve Tamer, 2016; Shields ve ark., 2007; Türkmen ve Varol, 2015).

Araştırmanın dikkat çekici bulgularından biri ortaokul öğrencilerinin okul türlerine göre sportmenlik davranışları karşılaştırıldığında, devlet okulunda okuyan öğrencilerin pozitif davranış sergileme, negatif davranıştan kaçınma ve toplam sportmenlik değerlerinin özel

okulda okuyan öğrencilerden anlamlı derecede yüksek olduğu bulunmuş olmasıdır. Yapılan çalışmalar incelendiğinde benzer olarak özel okullarda okuyan öğrencilerin daha saldırgan, zorba davranışlara sahip oldukları görülmüştür (Çelik, 2017; Delfabro ve ark., 2006; Pişkin ve Ayas, 2005; Zhang ve Postiglione, 2001). Bunun nedeni olarak özel okulda okuyan öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeyinin yüksek olması, bu öğrencilerin daha dışa dönük, öz güveni yüksek ve daha az utangaç olması gibi özellikleri olduğu düşünülebilir. Bu özellikler öğrencinin daha saldırgan ve zorba olmasına yol açabilir. Yapılan çalışmalar da bu fikri destekler niteliktedir. (Delfabro ve ark., 2006; Pişkin ve Ayas, 2005). Bu veriler dikkate alındığında saldırgan veya zorba davranışlar sergileyen bireylerin daha az sportmenlik davranışlarında bulunacağı tahmin edilmektedir.

Öğrencilerin ilgilenilen spor türüne göre sportmenlik davranışları karşılaştırıldığında, bedensel temas olmayan spor branşlarını yapan öğrencilerin pozitif davranış sergileme, negatif davranıştan kaçınma ve toplam sportmenlik değerlerinin bedensel temas olan spor branşlarını yapan öğrencilerden anlamlı derecede yüksek olduğu saptanmıştır. Bu çalışmanın sonuçlarına ve literatüre bakıldığında bir spor branşında temas oranı arttıkça sportmenlik davranışlarının azaldığı tespit edilmiştir (Esentürk ve ark, 2015; Koç, 2017a; Koç, 2017b; Koç ve Karabudak, 2017; Tucker ve Parks, 2001; Tsai ve Fung, 2005). Öğrencilerin derslerde ilgilendikleri sporların temas durumu sportmenlik davranışlarını etkilediği düşünülmektedir.

Öğrencilerin okul başarı düzeylerine göre sportmenlik davranışları karşılaştırıldığında, okul başarısı yüksek olanların negatif davranıştan kaçınma değerlerinin zayıf ve orta olanlara göre anlamlı derecede yüksek olduğu, pozitif davranış sergileme ve toplam sportmenlik değerlerinde ise gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Aynı şekilde Koç ve Güllü (2017) ortaöğretim öğrencilerinde beden eğitimi ve spor dersi sportmenlik davranışlarını incelediği araştırmasında öğrencilerin sportmenlik davranışlarında okul başarı durumlarına göre farklılık bulamamıştır.

Öğrencilerin pozitif davranış sergileme ile görev yönelimi arasında anlamlı pozitif yönlü bir ilişki ve toplam sportmenlik ile görev yönelimi arasında anlamlı pozitif yönlü bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte öğrencilerin, negatif davranıştan kaçınma faktörü ile ego yönelimi arasında anlamlı negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Ego yönelimi yüksek olan sporcuların başkalarına kıyasla üstün olmayı, en iyi olmayı önemsedikleri için negatif davranışlardan kaçınmadıkları düşünülebilir. Nitekim yapılan çalışmalar incelendiğinde bu tür sporcuların kazanmayı üstünlük olarak gördükleri ve kazanmak adına kuralları çiğnemekte olsa her şeyi yapmak istediklerini ortaya koymuştur (Walling ve Duda, 1995). Ayrıca Kavussanu ve Roberts (2001) yüksek ego yönelimi ile kasıtlı zarar verici eylemlerin daha fazla kabul edilir olması arasında ilişkiler tespit etmiştir. Aynı şekilde Ceglie (2019) görev yönelimli sporcuların; oyun kuralları, sosyal kurallar, rakibe saygı, yenilgi ve zaferi kabullenme eğiliminde olduklarını, ego yönelimli sporcuların ise kendi performanslarına odaklandıklarını ve kuralları ihlal etme eğiliminde olduklarını ortaya koymuştur. Lemyre ve arkadaşları (2002) ise genç futbolcularda yaptığı çalışmasında ego yönelimleri yüksek olan sporcuların kurallara uyma konusunda yetersiz olduğunu ve hedeflerine ulaşabilmek için sportmen olmayan davranışları onayladıklarını saptamıştır.

Öğrencilerin sportmenlik davranışlarında başarı algısının ne seviyede yordayıcı olduğu belirlemek için basit doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Bulgular sonucunda öğrencilerin görev yönelimi düzeylerinin pozitif sportmenlik davranışlarının % 5'ini ve toplam sportmenlik davranışlarının % 2'sini yordadığı bulunmuştur. Bunu yanında öğrencilerin ego yönelim düzeylerinin de negatif davranışlardan kaçınma boyutunu da %2 oranında anlamlı yordadığı

anlaşmıştır. Karşılaştırma yapılabilecek başka bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu nedenle sonuçlardan kesin bir yargıya varılması zor olsa da başarı algısının sportmenlik davranışlarında etkili olduğu kanısına varılmıştır. Özellikle görev yönelimli başarı algısına sahip, müsabakaları; yeteneğini ortaya koymak ve kendisini geliştirmek için bir şans gören ve uygulama esnasında elinden gelenin en iyisini yapmaya çalışan öğrencilerin pozitif sportmenlik davranışlarına daha yakın oldukları anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak çeşitli değişkenler öğrencilerin sportmenlikleri ile başarı algılarını etkilediği ve sportmenlik davranışlarında başarı algısının anlamlı seviyede yordayıcı olduğu anlaşılmıştır. Nitekim KOCY gibi (Koç, 2017c) sportmenlik davranışını yaygınlaştırmaya yönelik programlarda; beden eğitimi ve spor dersinde önemli olanın etkinliklere katılmak, eğlenmek vb. olduğunu vurgulayan (görev yönelimli) çalışmalara yer verilmesi önerilmektedir. Görev yönelimli başarı algısının toplumda yaygınlaştırılmasına yönelik projelerle ülkemizdeki genel sportmenlik problemlerine de katkı sağlanabileceği düşünülmektedir. Öğrencilerin yanında velilerin de bu çalışmalara dahil edilmesi faydalı olacağı düşünülmektedir. Ayrıca bu konuyla ilgilenen araştırmacılara farklı ve daha büyük örneklem gruplarında araştırma yapılması ve elde edilen sonuçların nitel verilerle test edilmesi tavsiye edilmektedir.

KAYNAKLAR

- Baran, G. (1995). Çocuğun okul başarısını etkileyen faktörler, *Yaşadıkça Eğitim*, 38, 13-15.
- Bortoli, L., Bertollo, M., Messina, G., Chiariotti, R., Robazza, C. (2010). Augmented feedback of experienced and less experienced volleyball coaches: A preliminary investigation. *Social Behavior and Personality: An International Journal*, 38(4), 453-460.
- Bozkurt, Ş. (2014). *Okul sporlarına katılan öğrencilerin katılım motivasyonu, başarı algısı ve öz yeterliklerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Ceglie, F. (2019). Dispositional factors and sportsmanship in italian athletes. *Sport Mont*, 17(3), 109-112.
- Çelik, A. (2017). *Devlet okullarında ve özel okullarda öğrenim gören spor yapan ve yapmayan ortaöğretim öğrencilerinin saldırganlık düzeylerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Delfabro, P., Winefield, T., Trainor, S., Dollard, M., Anderson, S., Metrez, J., Hammarstrom, A. (2006). Peer and teacher bullying/victimization of South Australian secondary school students: prevalence and psychosocial profiles. *British Journal of Education Psychology*, 76, 71-90.
- Duda, J.L. (1989). Relationship between task and ego orientation and perceived purpose of sport among high school athletes. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 11, 318-335.
- Duda, J. L., White, S. A., (1992). Goal orientations and beliefs about the cause of sport success among elite skiers. *The Sport Psychologist*, 6, 334-343.
- Dowling, F., Kårhus, S. (2011). An analysis of the ideological work of the discourses of 'fair play' and moral education in perpetuating inequitable gender practices in PETE. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 16(2), 197-211.
- Esentürk, O. K., İlhan, E. L., Celik, O. B. (2015). Examination of high school students' sportsmanlike conducts in physical education lessons according to some variability. *Science, Movement and Health*, 15(2), 627-634.
- Gümüş, H., Saraçlı, S., Karakullukçu, Ö. F., Doğanay, G., Kurtipek, S. (2016). Ortaöğretim öğrencilerinde fair play kavramı. *International Journal of Science Culture and Sport (IntJSCS)*, 4(2), 430-438.

Hacıcaferoğlu, S., Selçuk, M. H., Hacıcaferoğlu, B., Karataş, Ö. (2015). Ortaokullarda işlenen beden eğitimi ve spor derslerinin, sportmenlik davranışlarına katkısının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *International Journal of Science Culture and Sport (IntJSCS), Special*, (4), 557-566.

Karasar, N. (2003). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (sekizinci basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kavussanu, M., Roberts, G. C. (2001). Moral functioning in sport: An achievement goal perspective. *Journal of sport and Exercise Psychology*, 23(1), 37-54.

Kazak Çetinkalp, F. Z.(2009). "Başarı algısı envanterinin çocuk versiyonu-BAE-Ç"nın Türk sporcuları için geçerlik ve güvenilirlik çalışması- (The validity and reliability study of "The Children's Version of The Perception of Success Questionnaire-POSQ-CH" for Turkish athletes)", *Ege Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Performans Dergisi*, 15, 39-42.

Koç, Y. (2013). Beden eğitimi dersi sportmenlik davranışı ölçeği (BEDSDÖ): Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 96-114.

Koç, Y. (2017a). A study on the relationship between high school students' physical education course sportsmanship behaviors and their patience levels. In M. Gammone, M. A. Icbay, & H. Arslan (eds.), *Recent Developments in Education* (pp. 191-200). Bialystok: E-BWN. Available from <http://iassr2.org/rs/005.pdf>.

Koç, Y. (2017b). Relationships between the physical education course sportsmanship behaviors with tendency to violence and empathetic ability. *Journal of Education and Learning*, 6(3), 169-180.

Koç, Y. (2017c). Beden eğitimi dersinde sportmenlik davranışı kazandırmaya yönelik uygulama önerisi: Küçüklerin oyununda centilmenliğin yapılandırılması (KOCY). *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 212-227.

Koç, Y., Tamer, K. (2016). A Study on the Sportsmanship Behaviors of Female Students in Physical Education Course According to Different Variables. *Journal of Physical Education & Sports Science/Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 10(2), 226-234.

Koç, Y., Güllü, M. (2017). Research into sportpersonship behavior of high school students in physical education course in terms of some variables. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 15(1), 19-30.

Koc, Y., Karabudak, A. A. T. (2017). The relationship between sportsmanship level of secondary school students and their success regarding the religious culture and knowledge of ethics course. *Educational Research and Reviews*, 12(16), 754-761. DOI: 10.5897/ERR2017.3316.

Koç, Y., Seçer, E. (2018). Spor bilimleri alanında eğitim gören üniversite öğrencilerinin sportmenlik davranışları ile saygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13(2), 247-259.

Lemyre, P. N., Roberts, G. C., Ommundsen, Y. (2002). Achievement goal orientations, perceived ability, and sportpersonship in youth soccer. *Journal of applied sport psychology*, 14(2), 120-136.

Li, F., Harmer, P., Acock, A. (1995). The task and ego orientation in sports questionnaire: Construct equivalence and mean differences across gender. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 68, 228-238.

Pehlivan, Z. (2004). Fair play kavramının geliştirilmesinde okul sporunun yeri ve önemi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(2), 49-53.

Pişkin, M., Ayas, T. (2005). Lise Öğrencileri Arasında Yaşanan Akran Zorbalığı Olgusunun Okul Türü Bakımından Karşılaştırılması. *VIII. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi'nde sunulmuş bildiri* (21-23 Eylül) İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi.

Proios, M. (2011). Relationship between Student Perceived Conduct in Physical Education Settings and "Unfair" Play. *International Journal of Applied Sports Sciences*, 23(2), 421-440.

Roberts, G. C., Treasure, D. C., Balague, G. (1998). Achievement goals in sport: The development and validation of the Perception of Success Questionnaire. *Journal of Sports Sciences*, 16(4), 337-347.

- Sezen-Balçıkınlı, G., Yıldırım, İ. (2011). Profesyonel futbolcular sportmenlik yönelimleri ve empatik eğilim düzeyleri. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 19(2), 49-56.
- Shields, D., La Voi, N., Bredemeier, B., Power, F. (2007). "Predictors of poor sportspersonship in youth sports: personal attitudes and social influences" *Journal of Sport & Exercise Psychology* 29(6), 747-762.
- Suls, J. E., Wills, T. A. E. (1991). *Social comparison: Contemporary theory and research*. Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
- Tabaschnick, B. G., Fidell, L.S. (2013). *Using multivariate statistics* (6th Edit.). Boston: Pearson.
- Toros, T. (2011). Genç erkek basketbolcularda, turnuva öncesi ve turnuva sonrası sporcuların algıladıkları antrenörlük davranışı, hedef yönelimleri, takım sargınlığı, algılanan motivasyonel iklim ve kolektif yeterlik arasındaki farklılığın analizi. *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, 2(1), 39.
- Tsai, E., Fung, L. (2005). Sportspersonship in youth basketball and volleyball players. *Athletic Insight: The Online Journal of Sport Psychology*, 7(2), 37-46.
- Tucker, L. W., Parks, J. B. (2001). Effects of gender and sport type on intercollegiate athletes' perceptions of the legitimacy of aggressive behaviors in sport. *Sociology of Sport Journal*, 18(4), 403-413.
- Türkmen, M., Varol, S. (2015). Beden eğitimi ve spor dersinin ortaokul öğrencileri üzerinde sportmenlik davranışı oluşturma etkisinin belirlenmesi:(Bartın İl Örneği). *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 42-64.
- Walling, M.D., Duda, J.L. (1995). Goals and their associations with beliefs about success in the perceptions of the purpose of physical education. *J Teaching in Physical Education*, 14, 140-156.
- Yapan, H. T. (2007): *Spor Ahlakı*. Gaziantep: Merkez Ofset.
- Yılmaz, V. (2002). Çocuk sporlarında katılım motivasyonu çocuklar spora neden katılırlar? *Atletizm ve Bilim*, 46(2), 26-39.
- Zhang, L., Postiglione, G.A. (2001). Thinking styles, self-Esteem, and sosyo-economic status. *Personality and Individual Differences*, 31(8), 1333-1346.